

[Ministeren for offentlige arbejder.]

Det må hilses med stor tilfredshed, at initiativet til at få disse regler gennemført i første række kommer fra landboorganisationerne. Der er således i de direkte berørte kredse en udbredt forståelse for det rigtige i at gennemføre regler af den i forslaget indeholdte art, og jeg skal derfor indstille lovforslaget til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Mathiasen):

Jeg tillader mig hermed for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring af ophavsretsloven og forslag til lov om ændring af fotografiloven.

Under behandlingen i forrige folketingsår af et forslag til folketingsbeslutning, der var stillet af fremskridtspartiet, orienterede jeg tinget om de overvejelser, de nordiske landes regeringer havde gjort sig om en almindelig revision af den ophavsretlige lovgivning, og jeg gjorde kort rede for de nye retningslinjer for reformarbejdet på dette område, der blev fastsat ved en nordisk ministerrådsvedtagelse af 22. maj 1975. Jeg omtalte tillige ministrenes beslutning om, at det fortsatte revisionsarbejde skulle forberedes i nationale komiteer. I overensstemmelse hermed er der i maj 1976 nedsat et dansk udvalg til revision af lovgivningen om ophavsret m. v. Udvalget, hvis formand er professor Mogens Koktvedgaard, er nu i gang med sit arbejde. Tilsvarende udvalg er nedsat i Sverige og Finland, men endnu ikke i Norge.

Jeg nævnte ved den lejlighed også, at det kunne blive aktuelt at gennemføre visse lovændringer uafhængigt af det revisionsarbejde, der nu er indledt af Koktvedgaardudvalget, og omtalte i den forbindelse særlig nogle spørgsmål, der allerede havde været genstand for udvalgsbehandling i den nu ophævede nordiske ophavsretskomiteé. Blandt dem fremhævede jeg – som særligt hastende – spørgsmålet om en lovændring, der kunne lette adgangen for undervisningsvæsenet til at benytte indspilninger af fjernsynsprogrammer i undervisningen. De lovforslag, der nu er fremsat, tager sigte på en løsning af dette problem.

Den gældende lov om ophavsret indeholder i § 17 en bestemmelse, som gør det tilladt at fremstille eksemplarer af offentliggjorte værker ved lydoptagelse med henblik på midlertidig brug ved undervisning, forudsat at fremstillingen finder sted inden for undervisnings-

virksomhed eller i indspilningscentraler, der er oprettet af offentlige undervisningsmyndigheder.

Denne bestemmelse foreslås nu erstattet af en ny § 17, der i det væsentlige svarer til den, der er stillet forslag om af de danske sagkyndige i den nordiske ophavsretskomiteés betænkning fra 1974, der forehægger i Nordisk Råds nordiske udredningsserie som nr. 21/73.

Det afgørende i forslaget er, at begrænsningen til fremstilling af eksemplarer ved lydoptagelse fjernes. Det bliver i fremtiden tilladt uden samtykke fra ophavsmændene også at foretage billedoptagelser til brug i undervisningen. Man imødekommer dermed et ønske, som i de senere år har været fremført med stigende styrke fra undervisningssektoren, om at få reelle muligheder for en efteranvendelse af fjernsynsprogrammer til undervisningsformål. Jeg skal i denne sammenhæng særlig henvise til den betydning, som lovændringen vil få for den ved lov nr. 419 af 13. juni 1973 oprettede landscentral for undervisningsmidler, til hvis opgaver det hører at foretage distribution af film, bånd og lignende materialer til skoler og andre undervisningsinstitutioner.

Samtidig med, at anvendelsesområdet for lovens § 17 foreslås udvidet meget væsentligt gennem adgangen til at foretage billedoptagelser, foreslås bestemmelsens rækkevidde i en anden henseende begrænset, idet den efter forslaget alene kommer til at vedrøre optagelser af radio- og fjernsynsudsendelser. Den nuværende § 17 giver tillige hjemmel til direkte optagelser – f. eks. til en lærers optagelse af en koncertfremførelse eller hans indspilning på bånd af egne fremførelser af værker. Der synes ikke at være tilstrækkeligt behov for at opretholde adgangen til fremstilling af direkte optagelser, idet disse i det fornødne omfang vil kunne foretages med hjemmel i andre af lovens bestemmelser, herunder især bestemmelsen i § 11 om fremstilling af eksemplarer til privat brug.

Efter den gældende § 17 kan optagelserne inden for undervisningsvirksomhed ikke blot foretages uden samtykke, men også uden at der skal ydes rettighedshaverne noget vederlag. Ved nyordningen foreslås dette opretholdt, for så vidt angår optagelser af radioens og fjernsynets *undervisningsudsendelser*, mens man for optagelser af andre radio- og fjernsynsudsendelser har fundet det rimeligt, at der tillægges rettighedshaverne et krav på vederlag. Af

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

praktiske grunde skal dette krav dog kun kunne gøres gældende gennem organisationer, der er godkendt af ministeriet for kulturelle anliggender.

Reglen i § 17 gælder umiddelbart kun forholdet til ophavsmændene. Gennem henvisninger til § 17 i lovens kap. 5, der indeholder reglerne om beskyttelse af udøvende kunstnere og af fremstillere af fonogrammer, er det imidlertid sikret, at adgangen til at foretage optagelser af radio- og fjernsynsudsendelser også bliver fri i forhold til disse rettighedshavere. Bestemmelserne i den nye § 17 vil i deres helhed finde tilsvarende anvendelse i forholdet til dem. Med forslaget om ændring af fotografiloven gennemføres den samme regulering med hensyn til optagelser af fotografiske billeder, der vises i fjernsynsudsendelser.

Lovforslagene er ensbetydende med en indskrænkning af ophavsmændenes, fotografernes og de udøvende kunstneres, rettigheder. Deres organisationer har da også i almindelighed udtalt sig skarpt imod den foreslåede regulering, som de finder urimelig og utilstrækkeligt motiveret. Jeg skal, når lovforslagene har været til 1. behandling, oversende organisationernes udtalelser herom til folketingets kulturudvalg til lige med de udtalelser om lovforslagene, der er fremkommet fra anden side.

Uanset den holdning, som rettighedshaverenes organisationer har indtaget, finder jeg det nødvendigt, at der nu bliver tilbejbragt mulighed for, at man inden for undervisningssektoren kan efteranvende udsendelser i radio og fjernsyn ved hjælp af såvel lyd- som billedoptagelser, og da det er et faktum, at en ordning ikke har kunnet opnås ad forhandlingsvejen, ser jeg ingen anden mulighed end en lovregulering.

Ved udformningen af lovforslagene har jeg søgt at finde frem til en afbalanceret løsning, der bygger på en afvejning af de modstående interesser. Det er min opfattelse, at nyordningen taget som helhed vil give undervisningssektoren rimelige muligheder for at drage nytte af det pædagogisk værdifulde stof, der indeholdes i radioens og fjernsynets udsendelser. De indgreb, der gøres i ophavsmændenes og de øvrige rettighedshaveres beskyttelse, er samtidig begrænset til det strengt nødvendige. For så vidt angår den løsning i form af en såkaldt tvangslicens, der er foreslået med hensyn til

adgangen til lyd- og billedoptagelse af de almindelige radio- og fjernsynsprogrammer, vil jeg yderligere fremhæve, at reguleringen for denne dels vedkommende må betragtes som midlertidig i den forstand, at der – som det også er sagt i bemærkningerne til lovforslaget om ophavsretsloven – ikke vil være noget til hinder for, at man under det videre revisionsarbejde søger at nå frem til andre løsninger, som måtte skønnes at være praktisk og administrativt gennemførlige.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslagene til det høje tings velvillige behandling.

Jeg skal desuden tillade mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om folkebiblioteker m. v.*

Efter de gældende bestemmelser – således som de udformedes ved ændringsloven, nr. 314 af 26. juni 1975 – skal loven om folkebiblioteker optages til revision i folketingsåret 1977–78. Det har været tanken, at grundlaget for revisionen af folkebiblioteksloven skulle tilvejebringes gennem en betænkning fra den kommission, som blev nedsat efter vedtagelsen af 1975-loven, og som skulle tage stilling til og fremkomme med forslag til løsningen af en række vigtige biblioteksproblemer af betydning for såvel folkebibliotekerne som forskningsbibliotekerne, også problemer, der er fælles på disse områder, herunder det indbyrdes samarbejde og struktur- og ledelsesspørgsmål.

Jeg kan herom nærmere henvise til bemærkningerne til lovforslaget af 1975, forhandlingerne her i tinget herom samt bemærkningerne til det nu foreliggende lovforslag.

Fra bibliotekskommissionen har ministeriet imidlertid modtaget indberetning om, at arbejdet vel er i gang som planlagt i kommissionen og de under denne nedsatte 8 specialudvalg, men at arbejdet i specialudvalgene er så omfattende, at udvalgenes rapporter i deres helhed ikke vil kunne foreligge for kommissionen før udgangen af 1977, og da der må gives kommissionen en rimelig tid til at gennemgå og tage stilling til materialet samt på grundlag af dette udarbejde sin indstilling, og da der også må levnes ministeriet den nødvendige tid til gennemgangen og udarbejdelsen af det endelige forslag, må jeg bede tinget om tilslutning til, at der sker en udskydelse af lovrevisionsfristen til folketingsåret 1979–80.